

The Martian: ‘มนุษย์ดาวอังคาร’ จำเป็น

จินตนาการของนักเขียนนิยายวิทยาศาสตร์ พามนุษย์เราไปตั้งถิ่นฐานบนดาวอังคารกันมานานพอสมควรแล้ว เช่น จากเรื่องสั้นของ ฟิลิป เค. ดิก ที่ดัดแปลงมาเป็นหนังเรื่อง Total Recall โดยฉบับหนึ่งสร้างกันมาสองครั้งแล้วในปี ๑๙๙๐ และ ๒๐๑๒ ส่วนเรื่องราวบนดาวอังคารล่าสุดมาจากนิยาย The Martian ของ แอนดี เวียร์ ดัดแปลงเป็นบทหนังโดย ดรูว์ ก๊อดดาร์ด และ ริตลีย์ สก็อตต์ ผู้กำกับรุ่นเก๋ารับหน้าที่ทำให้เรา

ต้องรีบหนีเอาชีวิตรอดขึ้นยาน แต่เกิดอุบัติเหตุกับวัตินีย์ที่โดนเสอากาศหักฟุ้งชนตัวเขาได้รับบาดเจ็บ ขณะที่ผู้บัญชาการยาน เมลิสซา ลูว์อิส (เจสลิกา แซสเทน) ต้องตัดสินใจอย่างยิ่งในชีวิตที่จะ

เห็นโลดแล่นบนแผ่นฟิล์ม เรื่องราวของหนังแม้สร้างเพื่อความบันเทิงเป็นหลักแต่เล่าเรื่องชนิดที่ศึกษาหรือทำการบ้านมาอย่างดี อัดแน่นด้วยข้อมูลข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ ในชะตากรรมของคนที่ไม่ต้องพบอุปสรรค ตกอยู่ในสถานการณ์คับขันเสี่ยงชีวิต แต่หนังเดินเรื่องด้วยความหวังและมีอารมณ์ขัน

หนังเล่าถึงภารกิจสำรวจดาวอังคารของนาซ่าที่ทำนายไว้ว่าอีกราว ๓๐ ปีข้างหน้าจะสามารถส่งมนุษย์ไปเหยียบดาวอังคารได้สำเร็จ ศูนย์กลางของเรื่องคือ มาร์ก วัตินีย์ (แม็ตต์ เดมอน) หนึ่งในนักบินอวกาศในโครงการแอริส ๓ ของนาซ่าที่ระหว่างอยู่บนดาวอังคาร พวกเขาเผชิญกับพายุทะเลทรายจน

นำยานขึ้นเพื่อกลับสู่โลก โดยทุกคนเข้าใจว่าวัตินีย์ตายอย่างเดียวตายบนเรด แพลนเน็ตไปแล้ว เพราะด้วยความรุนแรงของพายุที่เผชิญอยู่ ถ้าไม่นำยานขึ้นเธอและลูกเรือคนอื่นอาจต้องจบชีวิตเช่นกัน

จากนั้น เราจึงได้เฝ้าติดตามวิธีการเอาชีวิตรอดบนดาวอังคารของวัตินีย์ นักบินอวกาศที่จบปริญญาทั้งทางด้านวิศวกรเครื่องกลและฟิสิกส์ศาสตร์ เขาบันทึกวิดีโอสิ่งต่างๆ ที่ทำเอาไว้แทบทุกวันเพราะถ้าหากเขาเป็นอะไรไปเสียก่อน ไม่มีโอกาสกลับมาถึงโลกได้อีก คนอื่นจะรู้ว่ามนุษย์โลกคนเดียวบนดาวอังคารเช่นเขา ใช้ชีวิตก่อนตายอย่างไร

The Martian อาจไม่ได้บอกเล่าชัดเจนเหมือนกับหนังไซไฟเรื่อง Interstellar ของ คริสโตเฟอร์ โนแลน ที่เข้าฉายเมื่อปีที่แล้ว ซึ่งได้รับเสียงชื่นชมในการเอาใจใส่กับข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์เช่นกัน โดย Interstellar ที่ทั้ง แซสเทน และ เดมอน ต่างร่วมเล่นด้วย แม้จะไม่มีฉากที่พบหน้ากันเลย ฉายภาพให้เราเห็นหายนะของโลกเราที่ใกล้จะดับสูญเต็มที จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจนต้องเผชิญกับพายุฝุ่น

พัดถล่มบ้านเรือนเป็นระยะ และพบกับวิกฤติอาหารอย่างหนักเพราะพืชอย่างเดียวที่ปลูกได้คือข้าวโพดแต่นาชาวยังไม่หมดหวัง แอบทำโครงการลับส่งมนุษย์ขึ้นไปกับยานอวกาศผ่านทะเล “รูหนอน” ในห้วงอวกาศแสวงหาดาวดวงอื่นเพื่อจะได้ให้มนุษย์อพยพมาอยู่

การเอาจริงเอาจังกับการสำรวจดาวอังคารของนาซ่า ย่อมแสดงให้เห็นว่าดาวเคราะห์โลกของเรา กำลังอยู่ในอาการย่ำแย่ดังเช่นคนไข้ทรพิษ ซึ่งเกิดจากความโลภโมโทสันของมนุษย์ที่เผาผลาญทรัพยากรบนโลกจนธรรมชาติไม่สามารถรักษาสมดุลเอาไว้ได้ จำเป็นต้องแสวงหาดาวดวงอื่นไว้สำรองเพื่อเผ่าพันธุ์มนุษย์จะได้ไม่สูญพันธุ์ แต่ถ้าคิดในมุมมองของสัตว์หรือบรรดาดันไม้ทั้งหลายน่าจะดีใจถ้ามนุษย์ที่รู้จักแต่การทำลายล้างจะสูญพันธุ์จากโลกไปเสียที

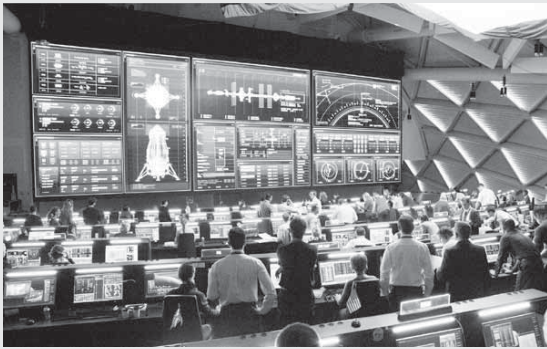
ในหนังสือนี้ที่เราได้ติดตามชีวิตของมนุษย์ผู้โดดเดี่ยวบนดาวอังคาร น่าจะช่วยให้เราเห็นคุณค่าของโลกที่เราอยู่ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น แม้โลกเราจะไม่สมบูรณ์แบบไปทุกอย่าง มีคนทำเรื่องแย่ๆ กับโลกทั้งในฐานะปัจเจกชนที่มีชีวิตอยู่โดยไม่ได้ตระหนักว่าวิถีชีวิตการกินการอยู่ของเรา ที่ใช้ไฟฟ้าและน้ำมันอย่างไม่บันยะบันยังจะส่งผลกระทบต่อโลกเพียงใด และที่ส่งผลกระทบต่อหนักหน่วงอีกหลายเท่าคือการทำลายล้างโลกของบรรษัทข้ามชาติที่มีทุนมหาศาล แต่จะมีดาวดวงอื่นที่มีสภาพแวดล้อมพอเหมาะพอดีต่อสิ่งมีชีวิตอยู่อีกหรือ?

การเผ่าดูชีวิตของวัดนี้ยกว่า ๕๐๐ วัน บนดาวอังคาร ทำให้เราตระหนักว่าถึงที่สุดแล้วความจำเป็นที่จะให้ชีวิตเรายืนยาวไม่ล้มหายตายจากไปเสียก่อนนั้น

ขึ้นกับปัจจัยสำคัญไม่กี่อย่างได้แก่ อากาศ, น้ำ และอาหาร และที่พักอันอบอุ่นปลอดภัย หรือปัจจัยสี่ที่เราเรียนกันมาตั้งแต่เด็ก ๆ หรือความสำคัญของธาตุหลักที่จำเป็นสำหรับทุกสรรพชีวิตคือ ดิน, น้ำ, ลม, ไฟ ส่วนความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเครื่องมือไฮเทคทั้งหลายไม่ได้มีไว้เพื่อตอบสนองความสะดวกสบายหรือกิเลสตัณหาของมนุษย์เราเท่านั้น แต่เพื่อเอื้อให้ชีวิตเราไม่สูญสิ้นไป

ชีวิตนักบินอวกาศวัดนี้ที่ติดอยู่บนดาวอังคารไม่ต่างจากชีวิตของตัวละคร ชัค โนแลนดท์ ที่รับบทโดย ทอม แสงค์ ใน Cast Away ผู้รอดจากเครื่องบินตกต้องติดในเกาะร้าง ใช้ชีวิตราวคนป่า และภารกิจเพื่อการช่วยเหลือวัดนี้ยกกลับสู่โลก ก็ทำให้คิดถึงหน่วยทหารที่นำโดย กัปตันมิลเลอร์ (แสงค์) ฝ่าแนวข้าศึกเพื่อเข้าไปนำพลทหารไรอัน (เดม่อน) กลับคืนสู่ครอบครัวอย่างปลอดภัย ใน Saving Private Ryan วัดนี้ยกจะกลับบ้านได้หรือไม่ นอกจากขึ้นอยู่กับสติปัญญา ความนิ่งไม่เสียดสีไปเสียก่อนในสถานการณ์ยากยิ่งที่เผชิญ แต่เขาต้องได้รับความช่วยเหลือจากหลายฝ่ายที่นาซ่าแม้แต่เจ้าหน้าที่ตำแหน่งเล็กๆ เช่น ริช พูร์เนลล์ (โดนัลด์ โกลเวอร์) ที่ค้นพบวิธีไปช่วยเขาที่ไม่ต้องกินเวลามาก รวมถึงต้องได้รับความเห็นพ้องจากลูกเรือบนยานเฮอร์มิสที่ทุกคนต่างก็อยากกลับไปอยู่กับครอบครัวเร็วๆ แต่ถ้ามีโอกาสช่วยชีวิตวัดนี้ยกถึงจะมีความเสี่ยงอยู่บ้างและได้กลับบ้านช้าลง พวกเขาก็ไม่ยอมทิ้งเพื่อนที่เคยร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมาให้สิ้นใจตายอยู่บนดาวที่ไม่ใช่บ้านเกิด

The Martian ในรูปแบบนิยาย ในหนังสือให้รายละเอียดการผจญภัยของวัดนี้ยกบนดาวอังคารในรูปแบบบันทึกที่ให้คนอ่านได้ลุ้นเอาใจช่วยเขาไปด้วยหลายๆ ครั้ง สิ่งที่เขาลงมือทำก็ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จ แต่เมื่อล้มเหลวเขาก็ลุกขึ้นใหม่ทุกครั้ง เพราะถ้าหากยอมแพ้ก็เท่ากับชีวิตต้องใกล้จบสิ้นลงไปด้วย โดยเฉพาะในตอนที่ยังไม่รู้ว่าจะติดต่อกลับโลกได้สำเร็จหรือไม่ และถ้าจะรอภารกิจส่งมนุษย์มาดาวอังคารครั้งต่อไปของนาซ่าก็กินเวลาอีก ๔ ปีข้างหน้า

โดยเฉพาะการคิดหาวิธีที่จะมีอาหารกินอย่างพอเพียงบนดาวที่มีแต่ดินแดง ไม่มีแร่ธาตุที่จะปลูกพืชใดๆ ได้ ทั้งอากาศเองก็ไม่เหมาะสมเพราะมีแต่ความหนาวเย็น และยังไม่มีความชื้นน้ำใดๆ ให้นำมาใช้

วัตถุดิบจึงต้องรวบรวมองค์ความรู้ทั้งหมดที่มี อุปกรณ์ที่นำเข้ามาทิ้งเอาไว้บนดาวอังคารให้เป็นประโยชน์ที่สุด ยิ่งดีที่เขาพอมีอาหารเหลืออยู่บ้างโดยเฉพาะวิตามินต่างๆ และมันฝรั่งแต่ไม่มากพอที่จะอยู่ถึง ๔ ปี สิ่งที่เขาต้องทำคือเปลี่ยน “แฮ็บ” หรือสถานที่ควบคุมอุณหภูมิและอากาศที่ให้นักบินอวกาศทำงานบนดาวอังคารได้สะดวก ให้กลายเป็นฟาร์มขนาดย่อมเพื่อปลูกมันฝรั่ง โดยสิ่งสำคัญคือการทำให้ดินบนดาวอังคารมีชีวิตขึ้นมาให้ได้ โดยแร่ธาตุสำคัญที่ต้องใส่ให้ดินก็เป็นของใกล้ตัวแต่มนุษย์รังเกียจเพราะกลิ่นที่ไม่รื่นรมย์แต่เป็นประโยชน์อย่างมากที่จะให้ความสมบูรณ์กับดิน นั่นคือออกจากระ โดยสิ่งที่นักบินอวกาศบนดาวอังคารถ่ายหนักออกมา นำเข้าเก็บเอาไว้เป็นปุ๋ยอย่างดี และวัตถุดิบคงไม่คิดมาก่อนว่าเขาจะได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งนี้ในที่สุด

ก่อนนั้น The Martian จะเข้าฉายเพียงไม่กี่วัน นาซ่าซึ่งเป็นที่ปรึกษาของหนังด้วย ออกข่าวที่เผยแพร่ไปทั่วโลกเหมือนช่วยโปรโมตหนังไปในตัวว่าสำรวจพบแหล่งน้ำบนดาวอังคาร แต่ในหนังสือที่วัตถุดิบเผชิญบนดาวอังคารคือ ไม่มีแหล่งน้ำแม้แต่หยดเดียว สิ่งที่เขาต้องทำคือผลิตน้ำขึ้นมาให้ได้จากเครื่องมือเครื่องมือที่มีอยู่ เขานำน้ำขึ้นมาด้วยองค์ประกอบของออกซิเจนและไฮโดรเจน ซึ่งสภาพบรรยากาศของดาวอังคารที่ต่างจากโลกเราไม่ได้เอื้อ

ให้เราผลิตน้ำได้ง่ายๆ ต้องลองผิดลองถูกจนถึงกับเกิดระเบิดย่อยๆ ขึ้นมา

แม้มนุษย์มีความฝันใฝ่แสนท้าทายที่จะไปถึงดวงดาวบนท้องฟ้าที่เรามองเห็นอยู่แทบทุกคืนอย่างที่ไปดวงจันทร์มาแล้ว แต่ยังมีดาวอีกหลายดวงที่เราอยากค้นหา เช่น เมื่อเร็วๆ นี้ยานอวกาศไร้คนบินของนาซ่าเดินทางถึงดาวพลูโตและส่งภาพกลับมาให้เราได้ยิ้มใจกัน ขณะที่ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และความรู้ทางอวกาศต้องเดินหน้าต่อไป แต่สิ่งสำคัญที่ต้องทำคู่ขนานกันไปคือ การเอาใจใส่ช่วยกันพิทักษ์รักษาโลกของเรา ถ้าไม่ช่วยให้ดีขึ้น อย่างน้อยก็ไม่ทำให้แย่ลงไปกว่านี้ มีสติยังคง มีใจเข้มแข็งที่จะอยู่ในโลกบริโภคนิยมวัตถุนิยมที่เต็มไปด้วยสื่อที่กระตุ้นให้เราอยากครอบครองวัตถุ ไม่ว่าได้มาเท่าไรก็ไม่รู้จักพอ

เราจะกล้าหาญพอที่จะเป็นคนสร้างผลกระทบให้โลกน้อยที่สุดได้หรือไม่ เช่นเรื่องใกล้ตัว ได้แก่ ใช้ไฟฟ้าหรือรถยนต์เท่าที่จำเป็น สร้างขยะให้น้อยที่สุด และคิดให้รอบคอบก่อนจะซื้อสิ่งของต่างๆ ว่าจำเป็นกับชีวิตของเราจริงๆ หรือไม่ การได้ดูวัตถุดิบกันมันฝรั่งทุกมือและเมื่อผ่านไปนานเข้า เขาต้องทยาแก้ปวดกินแก้ลมมันฝรั่งเพราะซอสมะเขือเทศหมดลงแล้ว น่าจะทำให้มีอาหารที่บางครั้งเรารู้สึกเบื่อหน่ายซ้ำซากกลายเป็นจานเลิศรสขึ้นมาได้ และอาจรู้สึกปีติล้นเหลือเมื่อได้เห็นต้นอ่อนของต้นไม้ที่เราปลูกงอกงามขึ้นมา เช่นเดียวกับที่วัตถุดิบเห็นมันฝรั่งต้นแรกขึ้นมาจากดินของดาวอังคาร

